

Voortgangscommissie

Sint Maarten

Zesenvestigste rapportage aan het ministerieel overleg over de periode

1 oktober 2022 - 1 januari 2023

De Voortgangscommissie:

N. Schoof, voorzitter

Mr. M. Marijnen, lid,

Mr. F. Richards, lid,

Mr G.J. Stortelers en A.T. Rey, secretariaat

februari 2023

Inhoudsopgave

1. Algemeen	3
2. Korps Politie Sint Maarten (KPSM).....	5
3. Detentieplan Sint Maarten.....	7
4. Overzicht van aanbevelingen	9

Bijlagen:

- Uitvoeringsrapportage van KPSM, ontv. dd. 24 januari 2023
- Uitvoeringsrapportage Detentieplan, ontv. 24 januari 2023

1. Algemeen

De voortgangscommissie van Sint Maarten biedt u hierbij de zesenvleertigste voortgangsrapportage aan over de uitvoering van de plannen van aanpak van Sint Maarten over het vierde kwartaal van 2022.

Dit werkbezoek en de daaruit voortvloeiende rapportage is de laatste van de huidige voorzitter en het Nederlandse lid, die met ingang van 1 februari 2023 aftreden. Aan dit werkbezoek nam het kandidaat Nederlandse lid deel in het kader van een "warme overdracht" van de werkzaamheden. De nieuwe voorzitter was wegens familieomstandigheden helaas verhinderd aan het werkbezoek deel te nemen.

Tijdens het werkbezoek dat plaatsvond van 23 tot en met 27 januari 2023 sprak de commissie met de minister-president en de minister van justitie, Voorts met de directeur van de gevangenis en zijn MT leden, de korpschef en zijn MT leden, de hoofdofficier van justitie, het Sint Maartense lid van de Raad voor de Rechtshandhaving, de SG van justitie, de Vertegenwoordiger van Nederland en de directeur van de reclassering. Tot slot werd de gouverneur zoals gebruikelijk door de commissie geïnformeerd over de eerste bevindingen van de commissie tijdens het werkbezoek. Voorafgaand aan het werkbezoek sprak de commissie met vertegenwoordigers van BZK over de laatste stand van zaken in de samenwerking met Sint Maarten.

Algemeen beeld

Bij de politie ontstaat een zorgelijk beeld nu politiemensen ontslag nemen door het uitblijven van het functieboek en rechtspositieregeling van de politie. Door een vacaturestop kunnen plaatsen niet worden opgevuld

De verbeteringen in de gevangenis en het gevangenisregime gaan door, ondanks het vertrek van de programmamanager. De overeenkomst met UNOPS die moet leiden tot de bouw van een nieuwe gevangenis is getekend. De situatie in de gevangenis is onrustig, omdat de gedetineerden geen werk willen verrichten.

Ministerie van Justitie

De commissie heeft vele malen onder de aandacht gebracht dat versterken van het ministerie van justitie een absolute randvoorwaarde is voor het functioneren van de politie en de gevangenis (en de overige diensten van justitie). Onduidelijk is nog of het voorstel van de wnd.SG om het ministerie met drie functies te versterken gaat leiden tot een vervulling van die functies. De commissie adviseert dringend dit plan, mits het de instemming van de minister van justitie heeft, in het kader van het landenpakket te honoreren.

De commissie heeft kort na het werkbezoek kennisgenomen van het aantreden per 1 februari van een nieuwe (wnd.)SG van justitie. De commissie zag die benoeming niet aankomen, maar vindt anderzijds dat een permanente vervulling van die belangrijke functie positief is. Ook de vervulling van de functie hoofd justitiële zaken van het ministerie is een stap in de goede richting. De commissie hoopt dat de minister succesvol zal zijn in de verdere verbetering op het ministerie. Versterking

zal ook plaatsvinden zodra de nieuwe programmamanager en diens medewerkers op het ministerie worden geplaatst en niet bij de gevangenis.

De commissie heeft kennisgenomen van het beëindigen van het dienstverband met de programmamanager door de minister per 1 januari 2023.

De commissie heeft van de minister vernomen dat zij met spoed deze functie opnieuw wil vervullen. Met de minister is gewisseld dat het een vereiste is dat programmamanager vanuit het ministerie van justitie werkt met ondersteuning van enkele medewerkers die bekend zijn met programmatisch werken. Dit klemmt des te meer nu UNOPS in de komende maanden de werkzaamheden gaat oppakken, waarover hierna meer.

2. Korps Politie Sint Maarten

Functieboek KPSM

Hoewel de commissie ervan overtuigd is dat de minister van justitie de invoering van de functieboeken en de rechtspositieregeling van de politie bovenaan haar prioriteitenlijst heeft staan en er alles aan doet om de invoering mogelijk te maken blijken de laatste stappen op de weg naar de finish toch weerbarstig te zijn.

Weliswaar zijn de functieboeken en de rechtspositieregeling politie gefinaliseerd, doch om deze geformaliseerd te krijgen is het nodig om de financiële consequenties voor de begroting duidelijk te hebben en in de (meerjaren) landsbegroting op te nemen. Om tot uitvoering van de geformaliseerde regelingen te komen dient de begroting voor 2023 te zijn goedgekeurd door het CFT (College Financieel Toezicht) en vervolgens door het parlement van Sint Maarten.

De minister heeft de commissie geïnformeerd over een planning die erin voorziet dat eind maart een berekening is opgesteld waarop een audit door externe accountants is uitgevoerd. Die berekening vormt de basis voor besluitvorming in de raad van ministers van Sint Maarten. De resultaten van die besluitvorming moeten vervolgens nog in de landsbegroting van 2023 worden opgenomen.

Om dit alles per eind maart te bereiken is een zeer strakke planning en medewerking van alle betrokkenen, inclusief de minister van financiën en de COM vereist. De commissie adviseert dit punt in het MO aan de orde te stellen.

Personeel

Door het uitblijven van de invoering van het functieboek en de rechtspositieregeling, waardoor definitieve plaatsingen en uitgestelde betalingen niet verricht kunnen worden hebben enkele politiemensen het KPSM in de afgelopen rapportageperiode verlaten om elders bij een politiekorps te gaan werken. Uit de uitvoeringsrapportage van het korps valt een lichte toename van de sterkte ten opzichte van eerdere rapportages te constateren. Met deze groei blijft het korps nog ruim onder de minimaal vereiste sterkte. De noodzaak om een groeiplan op te stellen blijft bestaan.

Het korps politie wordt geconfronteerd met vacaturestop bij de overheid.. De commissie heeft in de gesprekken aangegeven dat een vacaturestop bij de operationele diensten van justitie in strijd is met de gemaakte afspraken in het bijzonder in het kader van het landspakket H1. De commissie adviseert het ministerieel overleg te spreken over het onverkort nakomen van deze afspraak, zodat vacaturevervulling bij de politie weer hervat kan worden.

De commissie herhaalt hieronder wat eerder is geschreven over de nog openstaande punten voor de politie en waarover de commissie nog niet heeft vernomen over voortgang daarin.

Grote uitdagingen bedreigen nog immer de verdere opbouw van het korps. Het korps voldoet nog steeds niet aan de Onderlinge regeling minimale sterkte politie (een bezetting van 75% van het aantal executieve formatieplaatsen). Een groeiplan daartoe zal door de korpschef worden opgesteld, doch het uitzicht op financiële dekking daarvoor in de justitiebegroting is op dit moment ver weg.

Buiten de kosten voor de huidige bezetting is er geen ontwikkelingsbudget. Kwalitatieve versterking zoals cursussen en opleidingen worden extern gefinancierd (college van korpschefs en Nederlandse fondsen).

Voor noodzakelijke operationele kosten moet de korpschef een lange bureaucratische weg volgen om uitvoering mogelijk te maken, waardoor veel mensen buiten het korps op de hoogte zijn van voorgenomen politieacties. De commissie schreef daar al enkele malen over, omdat het de uitvoering ernstig bemoeilijkt en een veiligheidsrisico voor het personeel betekent. Enig financieel mandaat voor operationele kosten is er nog steeds niet.

Door het uitblijven van het functieboek en rechtspositieregeling nemen meerdere agenten ontslag, ook omdat zij elders in de regio (politie)werk kunnen vinden. KPSM is voor de veiligheid en daarmee voor de economie van Sint Maarten een vitale organisatie. De stagnatie in de uitvoering van het plan van aanpak ligt niet aan het politiekorps. De korpschef en zijn MT leden volgen het jaarplan politie, werken samen met andere korpsen en doen wat binnen de mogelijkheden ligt. Daar kent de commissie de politie alle lof voor. De overgebleven punten van het plan van aanpak van de politie: te weten,

1. Invoering functieboek en rechtspositieregeling politie
2. Groei van de personele bezetting
3. Structureel opleidingsbudget
4. Vaste huisvesting voor centrale meldkamer, schietbaan, leslokalen
5. Operationeel werkbudget en mandaat voor de korpschef

zijn alle afhankelijk van bestuurlijke besluitvorming van de minister van justitie, c.q. de ministerraad van Sint Maarten die aangeven tegen de financiële beperkingen van de landsbegroting aan te lopen. Het betreft hier een verplichting die verbonden was aan het verkrijgen van de landsstatus en die ook vervat is in wettelijke regels (Onderlinge regeling minimale sterkte politie). Naar de mening van de commissie zou daar in de besluitvorming over de besteding van de middelen op de landsbegroting meer gewicht aan toegekend moeten worden. Het enkel verwijzen naar ontbrekende financiële middelen volstaat niet. Juist dan is het een kwestie van prioritering en dus van beleidskeuzes. De commissie adviseert ook dit punt voor het MO wederom te agenderen.

De commissie vraagt het Ministerieel Overleg zeer dringend de hiervoor 5 openstaande punten te bespreken en besluitvorming te bespoedigen.

3. Detentieplan Sint Maarten

In het plan van aanpak voor het detentieplan zijn er twee gebeurtenissen in de afgelopen rapportageperiode die belangrijk zijn voor de voortgang.

Programmamanager

Per 1 januari 2023 is het dienstverband met de programmamanager detentieplan beëindigd. De minister heeft de commissie verzekerd dat zij zo spoedig mogelijk een nieuwe programmamanager zal aanstellen en het programma detentieplan 2018-2023 met een startconferentie met alle betrokken partijen een goede start wil

geven. De commissie hoopt dat de minister daarin zal slagen en heeft de minister hierbij steun toegezegd.

De minister heeft aangegeven het detentieplan van 2018 op korte termijn aan een review te onderwerpen om in dit voorjaar met een geactualiseerd plan en een nieuwe programmamanager het programma detentieplan met een startconferentie met alle betrokken partijen te gaan starten. Indien de review zal leiden tot wijziging van het detentieplan ontvangt de commissie een wijzigingsvoorstel graag voor advies, zodat die wijziging in het ministerieel overleg bekrachtigd kan worden.

UNOPS

Verheugd is de commissie met het tekenen van de overeenkomst met UNOPS in december 2022. Dat is een belangrijke stap in de uitvoering van het detentieplan. Ten tijde van het werkbezoek van de commissie op Sint Maarten heeft UNOPS een presentatie aan de commissie gegeven over inhoud van de opdracht en de wijze waarop door hen invulling daaraan gaat worden gegeven. De commissie stelde die presentatie en de vragen die zij daarover kon stellen zeer op prijs. Duidelijk is dat UNOPS op korte termijn zal beginnen met de werkzaamheden en daarvoor nu reeds bezig is voor de projectorganisatie huisvesting op Sint Maarten in te richten.

Na de presentatie bleven voor de commissie nog enkele punten van aandacht over die met de minister werden gedeeld.

De eerste betreft de governance vraag; ofwel de relatie tussen het plan van aanpak 2018, oftewel het programma detentieplan 2018-2023, en de nieuwbouw (het project van UNOPS) als onderdeel van dat programma. Weliswaar kent de projectstructuur van UNOPS een eigen governancestructuur maar niet duidelijk is hoe de programmamanager namens de minister sturing kan geven aan het UNOPS project. Dit blijft een punt van aandacht om frictie tussen UNOPS en het programmamanagement bij de uitvoering te voorkomen.

De commissie adviseert zowel BZK als Sint Maarten de relatie tussen beide programma's te onderwerpen aan een (externe) expertise van mensen met ervaring in programmamanagement en de inhoud van het detentiewezen. Voor de juiste voortgang van beide processen is een goede afstemming van essentieel belang. In overleggen zowel in Nederland als op Sint Maarten is gebleken dat deze afstemming een ingewikkeld vraagstuk is, mede vanwege de betrokkenheid van twee landen en een internationale organisatie met allen hun eigen kenmerken en governancestructuren.

Het tweede punt sluit aan op het voorgaande. Omdat er op dit moment een vacature voor programmamanager is en UNOPS in maart zal starten is het noodzakelijk op zeer korte termijn een programmamanager aan te stellen en het programma te starten. Idealiter is in maart 2023 een nieuwe programmamanager aangesteld onder wiens leiding een startconferentie met deelname van UNOPS wordt gehouden.

Het derde punt is de uitvoeringscapaciteit van het land Sint Maarten. Wil de strakke planning van UNOPS gehaald worden dan vraagt dit ook heel veel inspanning van diverse ministeries. Dat is en blijft een groot knelpunt blijkt uit de voortgang van de

plannen van aanpak en ook van het landspakket. De commissie vraagt aandacht voor dit forse risico en adviseert dit uitdrukkelijk in het MO te bespreken.

Huidige situatie.

Ook voor de gevangenis geldt dat, net als voor de politie, invoering van het functieboek op korte termijn noodzakelijk is en vacatureopenstelling een absolute vereiste is.

Ten tijde van het bezoek van de commissie aan de gevangenis waren de gedetineerden in staking en was er onrust waardoor er een beperkt regime was afgekondigd door de directeur. Tijdens het bezoek van de commissie kon er daardoor deze keer geen volledige rondgang door de inrichting worden gemaakt.

Desalniettemin heeft de gevangenisleiding het mogelijk gemaakt om aan het eind van het werkbezoek een aangepaste rondleiding door de gevangenis voor het nieuwe lid van de commissie te organiseren.

Over de personele bezetting heeft de commissies helaas geen nieuw beeld kunnen vormen omdat de toegezegde informatie, ook na rappel, niet geleverd is. De commissie gaat ervan uit dat de situatie ten opzichte van het voorgaande kwartaal niet veranderd is en dat betekent dat het aantal executieve medewerkers ver beneden de vereiste omvang ligt.

4. Overzicht van aanbevelingen en adviezen

De commissie adviseert het Ministerieel Overleg:

1. De commissie adviseert het ministerieel overleg de afspraak niet te bezuinigen op de operationele diensten van justitie na te leven zodat vacaturevervulling bij de politie weer hervat kan worden.
2. Bij de minister van justitie en de staatssecretaris van BZK te bepleiten om ook de mogelijkheden van technische ondersteuning te onderzoeken op moeilijk vervulbare functies voor het ministerie en het programmabureau detentieplan.
3. Er bij de minister op aan te dringen in samenspraak met de minister van Financiën en de korpschef een financieel mandaat voor operationele uitgaven op te stellen voor de korpschef;
4. De commissie adviseert het Ministerieel Overleg zeer dringend de 5 openstaande punten van de politie te bespreken en besluitvorming te bespoedigen.
5. Er bij de minister van Justitie op aan te dringen om het functieboek voor de gevangenis nu met spoed in te voeren, zodat de belangrijke besluiten door kunnen gaan.
6. De commissie adviseert het ministerieel overleg de afstemming tussen het programmamanagement en het UNOPS project te bespreken.
7. De commissie adviseert het ministerieel overleg de uitvoeringscapaciteit van het land Sint Maarten in relatie met de strakke planning van UNOPS te bespreken.